

Izbija vsak četrtak
in velja s poštnino
vsod in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
spravništvu v tiskarni
sv. Cirila, koroška
ulica št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Beleščinski katoliški
deželni društva do-
ležajo list brez po-
sodne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobijo
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Bokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede popoldne.

Štev. 41.

V Mariboru, dne 9. oktobra 1902.

Tečaj XXXVI.

Priprave za volitev.

V pošte pridejo pri bližajočih se volitvah v deželni zbor na Spodnjem Štajerskem le volitve v kmečkih skupinah, kajti v mestnih skupinah in v veleposestvu še ni upati zmage pri sedanjih razmerah.

V vseh spodnjestajerskih volilnih okrajih so se že vršili shodi zaupnih mož ter se postavili kandidati za posamezne okraje.

V mariborskem volilnem okraju (sodni okraji Maribor, Slov. Bistrica, Št. Lj. nart) kandidirajo v kmečki skupini državni poslanec in veleposestnik v Lembahu, gosp. Franc Robič ter kmet iz Št. Jurija v Slov. gor. g. Ivan Roškar.

V kmečki skupini ptujskega volilnega okraja (sodna okraja Ptuj in Rogatec) so postavili kandidatom odvetnika v Ptuj, g. dr. Fr. Jurtela.

V ljutomerskem volilnem okraju (sodni okraji Ljutomer, Gornja Radgona, Ormož) kandidira v kmečki skupini odvetnik v Mariboru, g. dr. Franjo Rosina.

V slovenjegraškem volilnem okraju (sodni okraji Slovenji Gradec, Šoštanj, Marenberg) je prevzel zopet kandidaturu veleposestnik in tovarnar v Šoštanju, g. Ivan Vošnjak.

V celjskem volilnem okraju (sodni okraji Celje, Vransko, Gornjigrad, Šmarje, Laško, Konjice) so proglasili zaupni možje kandidatom g. dr. Ivana Dečko in g. dr. Jurija Hrašovec, oba odvetnika v Celju.

V brežiškem volilnem okraju (sodni okraji Brežice, Kozje, Sevnica) so si izbrali za kandidata zopet državnega poslanca in dekana v Vidmu, g. Josipa Žičkar.

Zadnje deželnozbornske volitve na Štajerskem so se vršile dne 21. septembra 1896. Takrat so se glasovi v spodnjestajerskih kmečkih volilnih okrajih razdelili tako-le: V mariborskem okraju Franc Robič 210 glasov, Mihael Lendovšek 165, Francelj Girstmayr 75 in dr. Hans Schmiderer 29; v ptujskem okraju dr. Franc Jurtela 153 glasov, Visešnjak 1; v ljutomerskem okraju je dobil dr. Fr. Rosina vse glasove 111; v slovenjegraškem okraju je dobil g. Ivan Vošnjak 86 glasov izmed 87 oddanih; v celjskem okraju je dobil dr. Ivan Dečko 247, dr. Josip Serbec 245 glasov, nasprotna kandidata sta ujela 7 in 8 glasov; v brežiškem okraju je bilo oddanih za Josipa Žičkarja 98, za Ivana Balona pa 25 glasov.

Pri sedanjih volitvah bodo nemškutarji z največjo silo naskočili mariborski volilni okraj. Tukaj je torej dolžnost vsakega narodno mislečega moža, da stori vse za sijajno zmago naših slovenskih kandidatov. Odločilne važnosti so volitve volilnih mož. Za te volitve je treba skrbne, previdne priprave. Ne strašimo se agitacije, četudi je treba hoditi od hiše do hiše, od volilca do volilca! Pokažimo isto žilavost v agitaciji za sveto slovensko stvar, kakor nemškutarski nasprotniki za svojo slabo nemškutarsko stvar!

Pazljivosti pa je treba tudi v ptujskem in ljutomerskem okraju. Mogoče, da bodo v

teh okrajih tudi sedaj, kakor pri zadnjih državnozbornskih volitvah, prilezli nemškutarji iz svojih skrivališč ter naskočili slovensko trdnjavo. Že pri volitvah volilnih mož naj slovenski možje posvetijo nemškutarjem v njihova skrivališča nazaj!

Političen shod pri Sv. Barbari pri Mariboru.

Političen shod pri Sv. Barbari pri Mariboru, ki ga je v nedeljo, dne 28. septem. v gostilni g. Janeza Majhena sklicalo lenarčko politično društvo, se je izvršil z lepim uspehom. Zbrane volilce je v krepkih besedah pozdravil v imenu političnega društva kmet Jan. Roškar od Sv. Jurija v Slov. gor. Na to je poročal poslanec Robič o svojem delovanju v državnem zboru. Opozarjal je med drugim vinogradnike, naj bi se v večjem številu posluževali posojila, da si obnove vinograde, ker po novi postavi dobe lahko brezobrestno posojilo na 10 let, ki jim je vrniti šele v 20 letih. Omenil je razne postave, ki so bile sklenjene; tudi celjsko vprašanje. Izborni je poslanec pojasnil opravičenost abstinence sloven. deželnih poslancev. Prej se vlada ni brigala za Slovence; ko so pa izstopili iz deželnega zbora, pa je takoj postala pozorna nanje in se je začela pogajati za vstop. Opominjal je končno volilce k slogi in izrazil željo, da bodo ravno kmetje Slovenskih goric delali na to, da pri novih volitvah v mariborskem volil. okraju častno zmagamo.

Listek.

Samostojen mož bodi!

»Tako, tako! Moja hčer želite za ženo, mladi gospod?« govoril je še precej premožni kmet Gorjup. Vzel je pipo iz ust in mladega moža, ki je stal pred njim, s strogim pogledom meril od nog do glave.

Luka Bogatin, tako je bilo ime snubaču, bil je v resnici lep, mlad mož; in zavedal se je tudi tega ter se ponašal s svojo lepoto. Sedaj pa stoji tu ves zarudel in v zadregi. Vznemirja ga ostri pogled očeta njegove izvoljenke.

»Da, oče!« začel je v strahu in nadaljeval vedno pogumneje: »Včeraj zvečer sem govoril z Marijo — in ona me je napotila do vas.«

»Marija je dobro dekle, prav dobro, pridno dekle«, pravi oče. »In vredna je tudi dobrega moža. Kaj pa znate?«

Tako nenadoma zastavljeno vprašanje je še bolj zbegalo mladega moža.

»Ako s tem menite, ali morem preživeti svojo ženo, vam to lahko dokažem.«

»Da ste bogati, to že dobro vem, Luka Bogatin; toda jaz menim, da moja hči vzame vas — in ne vašega premoženja. Kako za-

gotovilo pa ji morete dati za slučaj, da pridete, kar se je že tisočkrat zgodilo, ob vse vaše premoženje? Kako hočete tedaj skrbeti za njeno prihodnost? Čemu imate bistro glavo in krepki roki? Ali jih znate tudi uporabiti? Kaj znate?«

Na tako izpraševanje pa Luka ni bil prav nič pripravljen. Ves zmeden je gledal v vpraševalca in ni mogel spregovoriti besedice.

»Jaz menim, da ste se pač učili kakega rokodelstva. kateremu ste se posvetili?«

»Nobenemu, oče; kajti mislim sem.«

»Ali se bavite s kako kupčijo?«

»Ne, oče, moja mati je bila mnenja, da pri tolikem premoženju, katerega bodem poddedoval, vsega tega ni treba.«

»Tako je mislila vaša gospa mati — ne zamerite! Toda ako gledam pred seboj vas, krepkega, leporaslega mladeniča 24-let, in prevdarjam, da v celem vašem življenju niti goldinarja še niste zaslužili — brez zamere, morate se res sramovati vi in vaša mati! In moja hčer hočete imeti za ženo?« nadaljeval je stari svoj pouk. »Moji Mariji sem oskrbel vzgojo, kakoršno je sploh moglo si prisvojiti kako dekle v celem okraju. Ako bi pa pri vsej oliki ne znala delati, ne bi je spoznal za svojo hčer. Več kot eno deklo bi lahko vzdrževal, pa nočem. Ostane naj ono smejoče, veselo, rudečelično dekle, kakor

je; nočem blede, brezkrvne gospodične z vsemi gosposkimi boleznimi. Zarotil sem se, da je nikdar ne dobi mladenič, kateremu je sreča dala bogatega očeta. Toda moja hči se je zagledala v vas. Zato poslušajte moj svet: Pojdite in se priučite delu. Skažite se moža! Izurite se v kaki obrti, v kateri je vseeno, samo da je poštena. Potem se zopet povrnite k meni, in ako vas bode dekle se hotelo, bodi vaše. Dobra gospodinja se mora zaslužiti. Moja Marija bode mogla spoštovati le takega moža, ki ni samo dedič, marveč tudi kaj zna; samosvoj bodi mož!«

Ko je gospodar to izgovoril, iztrebil je svojo pipo, jo utaknil v žep ter se podal v hišo.

Hči Marija pa je čakala na Luko ob vrtnih vratih, kjer se je mladi par navadno shajal in pogovarjal. Vsa veselost je zginila z njenih lic, ko je zagledala resno in potrto obličje. »Oče dobro misli«, tolažila je Luko, ko ji je ta naznanil izid snubitve. »Ne vem, ali nima tudi prav«, dodala je po kratkem pomisleku; »kajti dozdeva se mi, da mora slednji mož, bogat ali ubog, baviti se s kakim opravilom.« Ko je videla Luko potrtega in žalostnega, položila mu je roko na ramo in z mehkim, nežnim glasom dostavila: »Bodi, kar bodi, Luka, jaz hočem čakati na te!«

Luka Bogatin je v obče začudenje izginil.

Današnji list ima „Naš Dom“ kot prilogo!

Soglasno je bila nato vsprejeta zahvala in zaupnica poslancu.

Kaj lepe besede je na to zbranim izpregovoril kmet Rošker. Rekel je med drugim: »Kdor se ogiblje duhovnikov, cerkve, tega se ogibajte tudi vi; kdor pa še ima kaj ljubezni do Boga v svojem srcu, tega pridobite. Borimo se za pravično stvar, zato je z nami Bog. Če zmaga slaba stranka, bodo poslanci slabi in slabe postave. Tako bomo še na slabšem kakor sedaj. Zato bodimo edini! Dolžnost je, da gre vsakdo volit; naj se nikdo ne izgovarja. Ako bomo verni, trdni v svojem prepričanju, potem mora naša sveta stvar napredovati in zmagati.«

Vsi smo občudovali spretnega kmečkega govornika. Ko je končal, so mu vsi zborovalci navdušeno pritrjevali.

Nato je č. g. kapelan Gomilšek navduševal navzoče volilce, naj bi bili vsak čas trdni, neomahljivi, značajni možje v hudem boju za naše pravice.

Bil je tudi potem govor o bodočih naših poslancih. Vsi navzoči so se soglasno izrekli, naj tudi v bodoče vlezaslužni g. prof. Robič zastopa v dežel. zboru naš okraj. Kot drugi kandidat je bil proglašen kmet Janez Rošker, kar so navzoči volilci vsprejeli z viharnim odobravanjem.

Nato so bile soglasno sprejete sledeče resolucije: 1. Od bodočih deželnih poslancev se tirja odločna politika, prepusti pa se jim, da odločijo sami, ali naj gredo v Gradec ali ne. 2. Celjska nemško-slovenska gimnazija se naj razširi v višjo gimnazijo. 3. Shod tirja slovensko vinorejsko šolo v Mariboru, slovenske meščanske šole v Ljutomeru, v Št. Juriju ob juž. želez. in v Žalcu obrtno šolo, pletarsko šolo v brežiškem okraju. 4. Izreka se za ustanovitev slov. vseučilišča in nadsodišča v Ljubljani. 5. Shod tirja upravno delitev Štajerske: slovenski oddelek namestništva, dežel. odbora, dežel. šolskega sveta in kmetijske družbe.

Kmet Janez Rošker kot predsednik shoda, katerega se je vdeležilo precejšnje število barbarških volilcev, istega nato zaključil z zahvalo vsem vdeležencem. Po shodu pa se je še ponovila predstava igre »Egiptovski Jožef«, katero so obilni vdeležbi zopet zelo spretno predstavljali mladeniči mladeniške zveze.

Politični ogled.

Državni zbor se skliče, kakor hočejo vedeti dunajski listi, med 15. in 22. oktobrom. Pred državni zbor pride nagodba z Ogersko,

Kje je bil? Nihče ni znal povedati. Izginil je. Le Marija je vedela, kolik vpliv so imele besede: »Jaz hočem čakati na te!«

Bilo je lepo, solnčno jesensko jutro, in stari Gorjup trudil se je latnik, ki je delal senco pred hišo, podpreti, da ga teža grozdja ne polomi, ko se je pred hišo ustavil lep voziček, obložen s sodarskimi izdelki. Voznik pa ni bil nihče drugi ko Luka Bogatin. Urno in gibčno skočil je raz voz ter stal pred vrtno ograjo.

»Dobro jutro, oče Gorjup!« pozdravil je gospodarja. »Zvedel sem, da rabite razne sodarske izdelke, in prepričan sem, da imam kaj pripravnega za vas.«

»Čegavo delo?« vpraša starec, odpre vrtna vrata in stopi k vozu.

»Moj izdelek«, odgovori Luka s ponosom, »in menim, da se more meriti z vsakim sodarjem v deželi.«

Gorjup je premetaval posodo za posodo, in jo pazno motril. »To bode za me«, dejal je hladno, ko je zadnjo posodo pregledal in jo postavil na tla. »Kaj zahtevate zanjo?« vpraša slednjich.

»To, za kar sem vas pred tremi leti prosil, vašo hčer.«

Dobrovoljni smeh je obkrožil ustnice starčkov: »Pravi kavelj ste pa vendar!« je

še prej pa morda — češka obstrukcija. Ako se Čehom ne vrnejo zopet jezikovne pravice, katere jim je vzel grof Clary kot ministerski predsednik, potem hočejo z obstrukcijo zabranjvati vsako delo v državnem zboru tako dolgo, dokler se jim pravice ne vrnejo.

Nagodba med Avstrijo in Ogersko dela obojestranskima ministrskima predsednikoma veliko skrbi. Naš ministerski predsednik dr. Koerber se drži baje prav vrlo in odločno zastopa avstrijske koristi. Nagodba je v bistvu že dovršena, le nekaj manjših vprašanj še je treba natanko rešiti.

Goriški Slovenci katoliškega mišljenja žalujejo ob odprtem grobu svojega voditelja dr. Josipa Pavlica. Umrl je dne 5. t. m. za 15 letno boleznijo malarijo, ki mu je sedaj v 41. letu njegove starosti pretrgala nit življenja. Dr. Josip Pavlica je bil zelo nadarjen mož ter je svojo nadarjenost postavil v službo pisateljavanja in krščanskosocialne organizacije. Okoli njega in njegovega brata dr. Andreja so se zbirali po imenovanju dr. Mahničarja škofom goriški možje odločno katoliškega mišljenja. Njegovo glasilo je bilo »Primorski list«. — Pokoj njegovi blagi duši!

V Macedoniji, ki stoji pod turško vlado, se je zopet začelo pravo ustaško gibanje. Slovani se hočejo znebiti turškega jarma. Posamezne ustaške čete že napadajo turške čete, ki hočejo ohraniti Turčiji nadvlado. Ustaši imajo baje čez 100.000 pušk in več milijonov patron na razpolago. Vse vlade se bojijo, da nazadnje poseže zopet mogočna Rusija vmes ter oslobodi Slovane težkega turškega jarma.

Vrli francoski mladeniči! Kat. mladeniška zveza na Francoskem se je te dni po 80 mladeničih-zastopnikih vseh znamenitih mladeniških društev na Francoskem poklonila v Rimu sv. očetu Leonu XIII., da izrazi svoje mladeniško-krepko navdušenje in vdanost vrhovnemu poglavarju svete katoliške cerkve. Pretekli teden so se napravili na pot, okoli 5. oktobra so bili pri sv. očetu in te dni se vračajo iz večnega Rima gotovo polni svetega navdušenja za lepe svoje ideale. Naprej slovenske mladeniške zveze, da bodo lahko nastopale kmalu tudi tako imenitno!

Vrli nemški mladeniči-Tirolici! Nemški lutršapostoli, ki kričijo »Proč od Rima«, so zakurili pri Inomostu na Tirolskem kresove na čast vsenemškemu maliku Wotanu. Tem novim poganom v poraz so pa priredili na najvišjem vrhu visoko nad poganskimi kresovi velikanski kres junaški mladeniči mladeniške zveze v Inomostu; in sicer je gorel ta mogočen kres v znamenju križa ter je

vskliknil. »Stopite v hišo, stopite! Upam, da se pri vsem tem pogodimo.« Veselim srcem je vstopil Luka. »Marija!« poklical je oče Gorjup, grede mimo kuhinje.

In Marija je vstopila v vežo z zavihanimi rokavi, ker je ravno presejala moko. Bila je priprosto oblečena, a ljubezniva in prikupljiva kakor vedno.

Ko je zagledala Luko, je zarudela in se nasmehnila. Pogledala je očeta in poslušno čakala, kaj ji zapove.

Tudi oče je pogledal svojo hčer, ki je bila v ne mali zadregi. Potem pa je rekel: »Marija, ta mladi mož, — saj si ga že enkrat videla — pripeljal je tovor novih sodov, katere je vse sam izdelal — dobro, pošteno blago. Zahteva pa visoko ceno zanje. Sedaj je na tebi, je-li hočeš to ceno plačati, potem je vse dobro in prav. Povem ti pa moj otrok: kakorkoli skleneš to kupčijo, jaz, tvoj že priletni oče, jo odobrim.«

Po teh besedah je Gorjup odšel iz hiše. Vendar pa je mladi par kmalu sklenil kupčijo, ker čez tri tedne sta obhajala ženitovanje.

P. L.

nadkrilil s svojim čarobnim svitom vse poganske leščerbe. V znamenju sv. križa je padel poganski Rim, in v tem znamenju bodo padli tudi novi pogani, ki hočejo podreti krščanski Rim, a slava mladeničem, ki se udeležujejo tega sv. boja.

Dopisi.

Iz Gotovelj. (XXV. občni zbor društva »Kmetovalec«.) V nedeljo dne 28. septembra t. l. imelo je društvo »Kmetovalec« svoj XXV. občni zbor. Navadno se vsi občni zbori tega društva sijajno vršijo ali zadnji izvršil se je imenitno, kakor se malokateri. Društveni odbor je lepo oskrbel za poduk in zabavo. Govornika g. Kurbus Tom., nadočitelj iz Slivnice pri Celji, in g. Šumljak Anton, nadočitelj v Gotovljah, sta izborna izvršila svoje dane si naloge. Prvi je govoril o čebeloreji, ki je tako tesno združena s kmetijstvom, ker pomaga pri razploditvi sadja, ajde itd. Drugi pa je govoril o šoli oziroma vzgoji otrok, kako potrebno je, da stariši ne prepuščajo vzgoje svojih otrok samo šoli, ker takšna vzgoja je nepopolna, temveč morajo sporazumno z učitelji vzgojevati svoje otroke in paziti na nje, da postanejo zvesti sveti veri, koristni člani države in svoje domovine. Besede govorjene iz srca našle so tudi mogočen odmev v srcih poslušateljev, zatoraj je vsakemu govoru sledilo burno odobravanje.

Tako se je tudi poročilo o delovanju društva od zborovalcev z največjim zadovoljstvom na znanje vzelo. Društvo je lansko jesen z bratskim društvom »Gospodar« v Petrovčah skupno naročilo svojim društvenikom umetnih gnojil za 960 K 63 v. In poleg tega imelo je še 353 K 88 v dohodkov in 365 K 41 v stroškov, primankljaj po 11 K 53 v pokrili se je že na dan zborovanja z nabrano društvenino. Društvo je namreč imelo zadnje leto velike stroške, ker si je ustanovilo nov društveni vrt poleg šole ter dalo nasaditi 1000 drevesc, katera so se že vsa letošnje leto cepila. Društvo je tudi pristopilo z enim deležem po 100 K k zadrugi I. hmeljarskega skladišča v Žalcu. Društvo ima tudi žitočistilni stroj, plug za globoko oranje, travniško brano, mnogo drugega manjšega orodja, ter precej obširno knjižnico in raznovrstne časnike, med drugimi tudi dnevnik »Slovenec«, katerega redno dobiva od č. g. župnika Zupanič Jakob-a.

Društveni odbor izvolil se je zopet z vslikom stari, privzel se je v odbor na novo le g. Šumljak Anton, kateremu se je poverilo društveno tajništvo. Čez vse krasno zabavo pa nam je napravil domači mešani in možki zbor s svojimi ljubkimi pesmicami. Pele so se težke, umetne skladbe z največjo lahkoto in natančnostjo. Res ponosen sme biti pevodja na svoje pevce in pevke in se mu ni bati kritike, ker petje kakoršnega smo slišali pri občnem zboru društva »Kmetovalec«, se tudi v mestu ne sliši vsaki dan. Mešani zbor je pel med drugimi: Mogočno se dvigajo naše gore, vglasbil Ant. Foerster, Slovan na dan, vglasbil Hr. Volarič, Pozdrav (Savinjski dolini), vglasbil Laharnar, Opomin k petju in, Na planine, vglasbil Hr. Volarič, Lipa, vglasbil Emilj Adamič. Možki zbor pa je pel »Domovina« od Nedved Antona, »Sabljica« od K. Knitl-a, »Sirota« od Ant. Hajdriha itd. Toraj tudi zabave imeli so zborovalci jako obilne in krasne, ker je bilo zborovanje podobno pevskeemu koncertu. K zabavi je še slednjich pripomogel tudi g. Vizovišek Franc, društveni podnačelnik, z deklamacijami svojih šaljivih pesmi. Tako je toraj minil XXV. občni zbor društva »Kmetovalec«. Naj bi se vedno tako krepko razvijalo in bilo ponos naše ožje, in širše domovine in v to pomagaj Bog.

Slov. Bistrica. (Skupil jo je.) Na Črešnjevcu pri Slovenski Bistrici sta dva posebna prijatelja in častilca gospoda župnika; prvi je Stefan Šprager, drugi pa je Ludovik